

Øyvor Styren Hansson
p. t. Follebu i
Østre Gausdal.

A N K E

til

E i d s i v a t i n g L a g m a n n s r e t t .

Byrettssak nr. 2832/1949, avd. II nr. 196.

Ankende part: fru Øyvor S t y r e n Hansson.

Ankemotpart: Den norske Stat v/ Justisdepartementet,
prosessfullmektig: Regjeringsadvokat Henning Bødtker.

Saken gjelder: Krav på erstatning, begrenset oppad til kr. 100.000.-, etter Rettens skjønn, og oppreisning.

Oslo Byrett avsa 4. mars 1954 dom i ovennevnte sak med slik
sluttning:

"Den norske stat frifinnes. I saksonkostninger betaler fru Øyvor Hansson innen 2 - to uker fra forkynnelsen av denne dommen kr. 1.000.-, ett tusen kroner, til Den norske stat."

Jeg tillater meg å innanke Byrettens dom i sin helhet for
Eidsivating Lagmannsrett. Begrunnelsen herfor er følgende:

Jeg mener at Byrettens dom er uriktig.

Før jeg går over til en mere detaljert imøtegåelse av doms-
premissene, skal jeg tillate meg å peke på ett forhold som er av
den største viktighet for en rettferdig domsavgjørelse og i rela-
sjon til hvilket Byretten etter min oppfattning har gjort seg
skyldig i feilagtig saksbehandling på ett så avgjørende punkt, at
hele dommen derved kommer til å hvile på falsk grunnlag.

Forholdet er følgende:

Spørsmålet "sakkyndig uttalelse" ble drøftet under saksbehandlingen i forbindelse med avhøringen av saksøkerens vittne professor, dr. Brynjulf Ingebrigtsen. Professoren fikk ikke avgi noe prov, med den begrunnelse at sådant prov fra ham måtte komme inn under "innkalling av sakkyndige". Og m.h.t. sådan innkalling vilde denne bare bli tillatt i tilfelle av at dommeren fant det nødvendig for sakens oppklaring.

På den annen side ble mitt vittne, dr. Joachim Arnesen, både fra dommeren og min motpart forelagt en rekke spørsmål av ekstrem sakkyndig karakter, og dommen ble basert på doktorens svar på disse spørsmål. Spørsmålene gjaldt de rheumatiske sykdommer som saksøkeren pådrog seg under varetektsfengslingen med invaliditet tilfølge.

Hvis Byrettens dommer ikke hadde ansett disse uttalelser for å være av avgjørende "sakkyndig" karakter, vilde han vel neppe funnet å kunne bruke dem som domsgrunnlag.

Jeg ber om Eidsivating lagmannsretts avgjørelse for, hvorvidt der kan hjemles adgang for sakens ene part - in casu Regjeringsadvokaten v/ dommeren - til å gjøre bruk av ett vittne som "sakkyndig", på samme tid som denne rett nektes den annen part, og etter hvilken lovparagraff denne rettspraksis er tilstedelig.

Jeg gjør gjeldende at Byretten har tatt feil,

n å r d e n h a r a n t a t t :

1. at det ikke er varetektsfengslingen som sådan eller feilagtig behandling eller mangel på behandling under varetektsarresten, som er årsak i saksøkerens sykdom, eller forverring av hennes tilstand.

Jeg fremholder at den langvarige underernæring under varetektsfengslingen på Bredtveit, i forbindelse med den uhørt brutale behandling av psykisk art, av min person - særlig umiddelbart etter min løslatelse fra Bredtveit (hvilket detaljert kom frem under hovedforhandlingen) - og ikke mindre etter den ulovlige fengsling

av meg på Akebergveien Kretsfengsel for Kvinner, utvilsomt er sterkt sykdomsbevirkende faktorer, som ikke vil kunne underkjennes ved sakkyndig vurdering.

Bevis: Universitetets radi oforedrag: "Mennesket det udelelige. Samspillet mellom kropp og sinn", av professor, dr. F i n n R u d .

At varetektsfengslingen dertil yarte langt ut over enhver rimelighets grense, d.v.s. i mere enn 5 - f e m - måneder etter at det røntgenologisk var påvist hos meg rheumatiske lidelser som krevet klinisk behandling, er også ett forhold som må få en inngående bedømmelse.

at overlege Joachim Arnesens vittneprov kan tillegges betydning for sakens utfall i min disfavør, og - etter Rettens mening - til og med en temmelig avgjørende betydning, (som før omtalt).

Når dr. Joachim Arnesen uttaler at han i 1951 hadde "konstatert osteochondrose hos saksøkersken", så er dette g a l t . Og når han uttaler, at han forøvrig i 1951 ikke har "funnet symptomer på aktuell eller tidligere giktfeber", så er dette også g a l t .

Som det av den ankende part under hovedforhandlingen ble presisert, så har dr. Arnesen a l d r i undersøkt meg for mine rheumatiske sykdommer, og han kan da heller ikke ha "konstatert osteochondrose hos saksøkersken". Under en konsultasjon i anledning av min hjertelidelse, så han flyktig på de hevelser jeg hadde i knær, ankler og rundt fingerleddene. Det var det hele. Min rygg har han aldri undersøkt. Jeg har heller aldri konsultert ham i anledning av den giktfeber, som ble meg påført i fengslet, og som jeg i 1951 lenest hadde overstått, selv om jeg til dato lider under ettervirkningene av samme (kronisk artritt og angina pectoris). Jeg har søkt dr. Arnesen som hjertespesialist og som sådan har han forordnet for meg nitroglycerinpiller av sterkeste sort.

Når det forøvrig angår den ankende parts h e r v e r , så uttalte doktoren under vittneavhøret, at nervøsitet k u n n e i k k e forårsake temperaturstigning til 38 gr. og derover.

I forbindelse med hvarv. punkt skal jeg ikke undlate å feste oppmerksomheten ved, at Byretten i sine domspremisses ikke med ett eneste ord kommer inn på det presumtivist alvårligste forhold under min langvarige sykdom, d.e.e. den hjertelidelse som utviklet seg og etterhvert tiltok, like fra den første tid etter fengslingen på Åkebergveien, uten i noen grad å bli påaktet av fengselslegen, dr. Augusta Rasmussen. Enhver lege pleier ellers å være ytterst påpasselig i sykdomstilfeller, hvor det viser seg å være noe iverien med hjertet, og dette har sin meget bestemte grunn: Disse sykdommer representerer idag en av de hyppigste dødsårsaker i Norge, Ca. 10 tusen mennesker i vårt land dør årlig av dem. -

Bevis: Universitetets radi oforedrag "Åreforkalkningens sykdomsbillede" - av dr. med. Jens Dedichen, og

"Åreforkalkning og kostholdsproblemer" av d.s.

"Blodets koagulasjon og hjertesykdommer" av professor, dr. med. P. A. O w r e n , og

"A n e m i ", av avdelingslege Knut Aas.

3. at den ankende part som varetektsfange s e l v har lagt hindringer iverien for riktig behandling ved å nekte å la seg legeundersøke,

o g

4. at den ankende part gjennom vitneprov skulle ha erkjennt riktigheten av dr. Augusta Rasmussens påstand om at jeg ikke vilde la meg legeundersøke.

Dette er g a l t , bevislig og avgjørende og a l t i

Undertegnede har aldri nektet å la seg "legeundersøke", m e n - som nøiagtig forklart under hovedforhandlingen - har jeg ved en enkelt anledning (og dette var på ett meget sent tidspunkt etter at enhver mulighet for ny overføring til Ullevål sykehus var blitt stengt for meg, og etter at jeg var blitt hjelpeløs invalid) - motsatt meg en fortsatt så smertefull og på ovennevnte tidspunkt absolutt hensiktsløs undersøkelse v/ fengselslegen, som den h u n lot meg bli tildel. Man tør formentlig anta, at dr. Augusta Rasmussen som spesialist i psykiatri, men som I k k e -spesialist i rheumatiske sykdommer, ikke kan være tilstrekkelig kjent med den v a r s o m h e t, som under undersøkelser av pasienter med slike intense lidelser e r p å k r e v e t , for

ikke å bibringe den syke unødige store smerter eller direkte skadevirkninger etter undersøkelsen. Jeg hadde på før nevnte tidspunkt mistet enhver tillit til Augusta Rasmussen som lege. Jeg kan på avgjørende måte dokumentere, at denne mistillit var vel begrunnet.

Bevis: Min avisartikkel inntatt i "8 MAI" i august 1949:
"Ingen dødssyke NS folk blir satt inn til soning".

5. at det etter Rettens mening, etter det som er kommet frem i saken, ikke skulle foreligge "noe som helst grunnlag for berettiget kritikk overfor dr. Rasmussen i anledning av dennes forhold overfor saksøkersken".

Denne påstand er for den ankende part av meget opprørende virkning, fordi den står i ett så åpenbart misforhold til de faktiske forhold under hele den periode da jeg var under dr. Augusta Rasmussens "tilsyn og pleie".

Jeg skal for nærv. bare i korthet minne om følgende, som kom frem under hovedforhandlingen, - dels gjennom vedlegg til prosessskrift, dels gjennom vittneprov fra "gode nordmenn":

- a. Fengselslegen undlot gjennom 3 døgn (før overføringen til Ullevål sykehus) å skaffe tilveie ett bekken. Jeg lå hjelpeløs med heksekudd.
- b. Etter tilbakeføringen fra Ullevål til enecellen i fengslet den 22. august lot fengselslegen meg ligge uten etthvert legetilsyn inntil den 12. september, (hun hadde da ikke tilsett meg siden 8. august!), og uten å etterkomme mine stadige bønner om å måtte få den hjelp i form av eljeklyster som var avgjørende nødvendig for meg!
- c. Dette at en varetektsfange som under varetektsarresten etterhvert er blitt syk til invaliditet og må anbringes på bære for å bli ført til og fra sykehus til klinisk behandling - er vel i og for seg ett usedvanlig forhold, - men når dertil eskorten av denne udøpte og helt hjelpeløse varetektsfange gjennomføres under størst mulig offentlighet, d.e. under bevoktning av 2 = t o = fullt uniformerte og bevepnete politifolk, så tør man vel iallfall anse dette forhold for å være av så graverende art, at det må være gjort i en bestemt hensikt. Og kan det ikke også karakteriseres som så discriminerende og sårende, at det ikke vil kunne forsvares innenfor

noen menneskelig instans?

d. Etter hva jeg hørte, og etter hva jeg fikk erfare på Ullevål sykehus, tør jeg med den største sikkerhet anta, at det var dr. Augusta Rasmussen som fikk forhindret at jeg igjen ble innlagt til den for mine lidelser så nødvendige behandling, - og pleie. Dette fremgår klart av de breve som ble skrevet fra mitt sykeleie på Åkebergveien, til min forsvarer l.r.sakfører Skjerve Nielsen, og som er vedlagt sakens dokumenter. Jeg henviser i denne forbindelse også til ett "brev" til dr. Augusta Rasmussen fra res.løge Kåre T. Poulsson ved Røntgenavdelingen, Ullevål sykehus, - en lege som jeg - som forklart under hovedforhandlingen i Byretten - ikke kjenner og som jeg såvitt jeg vet aldri har sett for mine øyne. Dette brev - som vel neppe kan betegnes som en "lege - erklæring" er datert den 12te november 46 og lyder som følger:

"Ad Øyvor Hansen f. 3/3.23."

Det er avdelingens inntrykk, at denne patient aggraverer i meget betydelig grad.

x/ Uthe- * / Vi har foreslått henne r t g . b e h a n d -
velsen gjort l i n g , men dette vegrer hun seg bestemt imot.

av under-
tegnede. Hun virker på oss fullstendig forstyrret og er ytterst ubehagelig å ha med å gjøre, så vi vil helst ikke ha mere befatning med henne.

Kåre T. Poulsson (sign.)
res. løge."

Som pasient på Ullevål fra 9/8 - 22/8 1946 fikk jeg 4 røntgenbehandlinger ~~for ryggen~~ for skuldrene og armene, og i september f. s. jeg 3 røntgenbehandlinger for ryggen. Til disse 3 behandlinger ble jeg hver gang pr. sykebil kjørt til og fra Ullevål. Imidlertid ble jeg meget syk etter disse siste behandlinger, og jeg fikk selv - etter den virkning de hadde på meg - ett skremmende inntrykk av at jeg for å redde livet måtte avstå fra videre behandlinger av denne art. Jeg ba derfor om - hva jeg også f ø r hadde bedt om - å få behandling med varme pakkninger eller varmebøyle.

Som man må konstatere, har reservelege Poulsson her gitt direkte uriktige opplysninger, og man tør vel gå ut fra at dette må være skjedd i hastverk og vanvare fra hans side, og i ren iver etter å hjelpe sin kollega - fengselslegen.